

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน

Effective Academic Management Model for Mahamakut Buddhist
University Isan Campus

ขวัญใจ แก้วแสง¹, พระครูธรรมภาณีสมัย (สมัย หาสุข)², ก้องพิพัฒน์ กองคำ³
Khwanjai Kaewsaeng¹, Phrakhrudhammabhisamai(Samai Hasook)², Kongpipat
Kongkham³

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email: Ok9khwan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กลุ่มเป้าหมายเป็น เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และผู้บริหาร จำนวน 78 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$) 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัย พันธกิจ วัตถุประสงค์ และ วิถีแห่งการพัฒนา 2.2) กระบวนการ ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม และ 2.3) ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณภาพบัณฑิต และ ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และรายด้านโดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือด้านความเหมาะสม และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.28$)

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร; งานวิชาการ; ประสิทธิภาพ

Received:06/12/2566, Revised:25/03/2567, Accpeted:26/03/2567

Abstract

The objectives of the research were: 1) to study current conditions and factors affecting academic administration with effectiveness for Mahamakut Buddhist University Isan Campus; 2) to create an effective academic management model for Mahamakut Buddhist University Isan Campus; and 3) to evaluate an effective academic management model for Mahamakut Buddhist University Isan Campus. The data were collected from staff, lecturers, and administrators of the Mahamakut Buddhist University Isan Campus, totaling 78 people. Nine informants were selected for interviews, and nine experts evaluated the effective academic management model. The reliability value (Alpha Coefficient) was equal to 0.971. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation (r), multiple regression analysis (MR and descriptive analysis.

The results of the research were: 1) Overall, current conditions and factors affecting academic administration's effectiveness were at a high level ($\bar{X} = 3.89$). While considering each aspect, all aspects were at a high level, namely aspects of measurement and educational evaluation ($\bar{X} = 3.98$), curriculum and curriculum development ($\bar{X} = 3.91$), organizing learning activities (= 3.90), and media and learning innovations ($\bar{X} = 3.78$). 2) The effective academic management model consisted of 2.1) inputs, namely policies, mission statements, objectives and strategies , 2.2) processes, which had a driving mechanism consisting of PDCA quality control circuits and teamwork, and 2.3) productivity, which consisted of 3 components, namely learner characteristics according to the Qualifications Framework, quality of graduate, and satisfaction with the academic administration system. 3) The evaluation results of the effective academic management model for Mahamakut Buddhist University Isan Campus, overall, were at a high level ($\bar{X} = 4.25$).

While considering each aspect, the aspect with the highest opinion was correctness, followed by suitability and utilization ($\bar{X} = 4.40$). The aspect with the lowest opinion was the aspect of possibility ($\bar{X} = 4.28$).

Keywords: Administration model; Academic Administration; Effective

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจตนเอง และปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรม ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่ในแต่ละสถาบัน แต่ในขณะเดียวกันนักการศึกษาหลายท่านก็พยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไปการจัดการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งในแง่ความเป็นคน (Manhood) และกำลังคน (Manpower) ดังนั้นจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไปสรุปได้ 3 ประการคือ 1) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนคือ ให้การศึกษาทั่วไปเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี 2) เพื่อเพิ่มพูนความเจริญของทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและช่วยทำให้สังคมให้เจริญรุ่งเรือง สามารถนำความรู้ไปใช้ เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม 3) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยมุ่งที่จะช่วยให้คนที่สมบูรณ์ขึ้นมีบุคลิกภาพทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน (ประทีป เมธาคุณวุฒิ, 2545) กล่าวโดยทั่วไปการอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยมีบทบาท และความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เนื่องจาก เป็นการศึกษาในระดับที่สอนให้คนเรารู้จักคิดหาเหตุผลในสิ่งต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “สอนความเป็นมนุษย์” ให้มีสติปัญญาและ รอบรู้เพียงพอที่จะนำปัญหาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตนต้องเผชิญตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยและให้บริการสังคมทั้งในและระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีบทบาทสำคัญในการดำรง รักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ อีกทั้งยังมีบทบาทในการนำเสนอการประชุมสัมมนาเพื่อการอภิปรายหรือถกแถลงปัญหาวาระต่างๆ ของประเทศชาติหลากหลายสาขา การจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็น

หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาใช้กลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารงานวิชาการ และวิจัยทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ รวมถึงการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมสมัยใหม่ ทั้งนี้กล่าวได้ว่าผู้บริหารสถาบันนั้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษา และความสำเร็จของบัณฑิตทุกระดับเป็นอย่างสูง (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ, 2559: 51-63) อีกทั้งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด จะพิจารณามาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษา ได้จากผลงานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา บุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาทั้ง ทางตรงและทางอ้อม สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะนำนโยบาย หลักสูตร แนวปฏิบัติ หรือ อื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมของรายวิชา 4) ด้านการพัฒนาคุณภาพวิชาการ 5) ด้านการนิเทศ 6) ด้านการพัฒนาอาจารย์ 7) ด้านการให้บริการวิชาการ และ 8) ด้านการวัดผลประเมินผล (รัตน์ชนก พรหมณศิริและคณะ, 2559: 106-116)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่มีส่วนในการรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิต โดยมี ปณิธาน (Aspiration) ว่า มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ไขปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีวิสัยทัศน์ คือ เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ดี มีความประพฤติดี ดำรงชีพในสังคมด้วยพรหมวิหารธรรม เป็นแหล่งรวมของความรู้และผู้เชี่ยวชาญวิชาการพระพุทธศาสนาที่สามารถชี้นำสังคม และยุติข้อขัดแย้งด้านวิชาการพระพุทธศาสนาได้ เป็นสถาบันที่มีระบบบริหารและจัดการได้มาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์ (Objectives) 1) ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ 2) ผลิตบัณฑิตให้เป็นคนดี คือ คิดดี พูดดี และทำดี ตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา 3) บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทยและสังคมโลก 4) ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งทางสังคมศาสตร์ และมีคุณภาพทั้งด้านความรู้และความประพฤติ 5) ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน, 2564) จากผลการประเมินการประกันคุณภาพศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ประจำปี 2565 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านการบริหารการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ไว้โดยสรุป

การผลิตบัณฑิต ได้สร้างความร่วมมือการพัฒนาและบริหารหลักสูตรระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาครัฐและเอกชน การปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เพื่อรักษามาตรฐานวิชาการ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

และวิชาชีพทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้ยังได้วางแผนสนับสนุนอาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น

การพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นทุนวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ พัฒนาสมรรถนะอาจารย์และนักวิจัย มีระบบกลไกการคุ้มครองสิทธิของประโยชน์ในการบริหารงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

การบริหารวิชาการแก่สังคม สร้างระบบกลไก และหลักเกณฑ์การให้บริการวิชาการแก่สังคม การบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและต่อยอดการเรียนรู้ พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเผยแพร่หรือการบริหารวิชาการต่อสาธารณชนรูปแบบสื่อออนไลน์ รวบรวมกิจกรรมหรือบทความวิชาการ จัดเป็นหมวดหมู่และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย

กิจกรรมพัฒนานักศึกษา การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาระบบการให้บริการสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พัฒนาสู่มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ การผลิตบัณฑิตและการวิจัย เรียนรู้ ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี และนำทักษะความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการปฏิบัติจริง สร้างเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครอบคลุมการเรียนการสอน การวิจัย การบริหารจัดการ ระบบบริหาร การศึกษา สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ การวางระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ดังนั้น เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ทั้ง 3 ปีซ้อนหลัง มาสังเคราะห์เพื่อนำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ใน 4 ประเด็นสำคัญคือ 1) หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาการเรียนการสอน 3) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานวิชาการสอดคล้องกับข้อคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2548) ได้กล่าวว่า การบริหารงานของสถาบันการศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารการสอน การบริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนคือการอบรมสั่งสอนคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้วให้เป็นคนดีของสังคม ในปัจจุบันมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของการผลิตบัณฑิตนั่นเอง 2) การบริหารการวิจัย การบริหารเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้คือการวิจัยหรือการค้นคว้าบุกเบิก และแสวงหาความรู้ใหม่ นั่นเอง และ 3) การบริหารงานบริการวิชาการ การบริหารเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่ชุมชน เป็นจุดมุ่งหมายที่สัมพันธ์ กับบทบาททางสังคมของสถาบันอุดมศึกษา โดยเหตุที่สถาบัน อุดมศึกษามี วิทยาการ และวิทยาการพร้อมข้อมูลจึงจำเป็นที่สังคม จะต้องใช้ประโยชน์ให้เต็มที่

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เนื่องจากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาสภาพของปัญหา รูปแบบ แนวทางในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน ศึกษาวิธีการหรือรูปแบบการเพื่อจัดการและการบริหารงานวิชาการในขอบข่าย ด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลทางการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน การบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน” เป็นการวิจัยวิธีวิทยาแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีวิทยาการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการศึกษาและเก็บข้อมูลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สายบริการ เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 (พ.ศ. 2564) รวมเป็นจำนวน 78 รูป/คน โดยใช้แบบสอบถามที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 นี้ นำข้อมูลมาเป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาารูปแบบและแนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจาก จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสารตามแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ เอกสาร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมเป็นจำนวน 9 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ดำเนินการกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้ผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 นำมาเป็นประเด็น โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน และตรวจสอบรูปแบบที่ยกร่างและแก้ไขร่างรูปแบบดังกล่าวให้มีคุณภาพ โดยการประชุมสัมมนาถึงผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 9 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่พัฒนาขึ้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน โดยการประเมิน ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย 1 ปัจจัยนำเข้า 2 กระบวนการ ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยวงจร ควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม และ 3. ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 2 คุณภาพ บัณฑิต และ 3. ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ

4. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากเป็นชาย 57 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.1 เป็นหญิง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 ตำแหน่ง อาจารย์ และผู้บริหาร 62 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 สายบริการ และเจ้าหน้าที่ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ระดับการศึกษา ปริญญาโท 36 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 ปริญญาเอก 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 และปริญญาตรี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

2. สภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$)

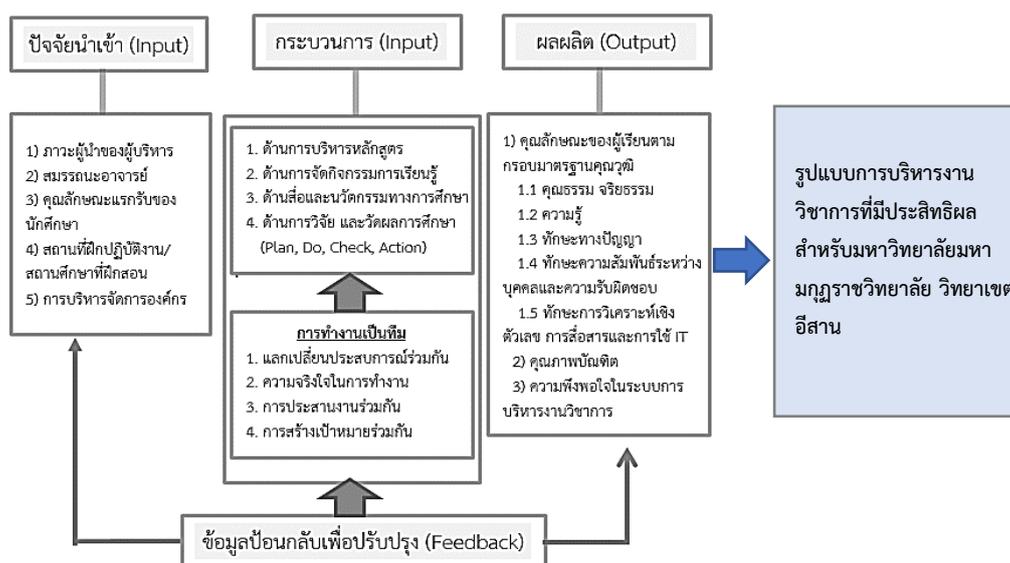
3. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พบว่า ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กันทางลบ อยู่ในระดับปานกลาง ($r = -.529, sig < .01$) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .517, sig < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน พบว่า มีตัวแปรตำแหน่ง และระดับการศึกษาร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .000$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 สามารถอธิบายการผันแปรของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้ ร้อยละ 35.60% ($R^2 = .356$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 3.971 + -.142X_1 + .078X_2$$

4. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ประกอบด้วย 1. ปัจจัยนำเข้า 2. กระบวนการ ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยวงจร ควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม และ 3. ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 2) คุณภาพบัณฑิต และ 3) ความพึงพอใจในระบบ การบริหารงานวิชาการ มีรูปแบบ ดังนี้

5. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.28$) และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.20$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.11$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

ด้านการวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา รองลงมาคือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก หลักสูตรมีความสมบูรณ์ และความชัดเจนของหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในเอกสาร คู่มือ การเขียนหลักสูตร การแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตร มีการเตรียมเอกสารประกอบการสอน และสื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีสื่อ นวัตกรรมการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น เห็นคุณค่าของแนวทางในการปฏิบัติที่ ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์กร ชัยวงศ์ และคณะ (2564: 1383-1395) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการ ของคณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรได้รับการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้าน กระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการ คณะ พยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย 2.1 ปัจจัยนำเข้า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ระดับคณะ (2) สมรรถนะอาจารย์ (3) คุณลักษณะแรกรับของนักศึกษา (4) ทรัพยากรทางการศึกษา/ แหล่งฝึกปฏิบัติงาน และ (5) การบริหารจัดการองค์กร 2.2 ด้านกระบวนการ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การบริหารหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อน ประกอบด้วย วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม 2.3 ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิ (2) คุณภาพบัณฑิต และ (3) ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ 3) ผลการ ประเมินรูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการ บริหารงานวิชาการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก($\bar{X} = 4.32$) สอดคล้องกับงานวิจัย พระมหา พงษ์ธวัช รตนวชิโร (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการของพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ การสอน

5.2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 4.40$) โดยด้านที่มีความ คิดเห็นสูงสุด คือด้านความถูกต้อง รองลงมาคือด้านความเหมาะสม และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ขั้นตอนที่ใช้ในการบริหารงาน วิชาการในแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสม รูปแบบการบริหารงานวิชาการมีความเหมาะสมสอดคล้อง

กับเป้าหมายเพื่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธีรเพชร ธีรเวที (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นรูปแบบการบริหารในลักษณะการ ผสมผสานระหว่างรูปแบบเป็นทางการ และรูปแบบเพื่อนร่วมงาน โดยพบว่าองค์ประกอบ ด้านการ วางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็น รูปแบบเป็นทางการ เพราะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ เป็นรูปแบบเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากในการบริหาร นั้นจะต้องมีการขอความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานภายนอก ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านต่าง เห็นพ้องกันว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้คือรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบผสมผสานระหว่างรูปแบบเป็น ทางการและรูปแบบเพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับ นริศ แก้วสีนวลและคณะ (2557: 130-147) ได้ ศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการในสถาบันอาชีวของรัฐ พบว่า มี 5 องค์ประกอบคือ 1) ภาวะผู้นำ ทางวิชาการ ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกโดยการเป็นผู้นำทางวิชาการและดำเนินการบริหาร วิชาการจนประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง มีองค์ประกอบด้วย คือ (1) การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ ชัดเจน (2) มีความรู้ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ (3) มีทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการ (4) มีการ สื่อสารเชื่อมโยงวิสัยทัศน์เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ (5) การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (6) ให้ความสำคัญกับนิเทศและประเมินการสอน และ (7) การพัฒนา บุคลากรและทีมงาน 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ดำเนินการตามกระบวนการมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบย่อย คือ การมีส่วนร่วมในการเตรียมการ กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และแผนงาน การศึกษา มีส่วนร่วมดำเนินการและการประเมินผล 3) การพัฒนาทีมงานวิชาการ การบริการวิชาการ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาทีมงานวิชาการ มีองค์ประกอบด้วย คือ การรับรู้และด้านปัญหา การดำเนินงานด้านวิชาการ วางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการและการทำแผนไปปฏิบัติ และการ ประเมินผลลัพธ์ของทีมงาน 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ 5) ภารกิจและ ขอบข่ายการบริหารวิชาการ มีการบริหารงานวิชาการตามภารกิจและขอบข่าย มีการดำเนินการ ทางด้าน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและแหล่ง เรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาครูการวิจัยเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

6.1.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทุกวิทยาเขต

6.1.2 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในแต่ละวิทยาเขต โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

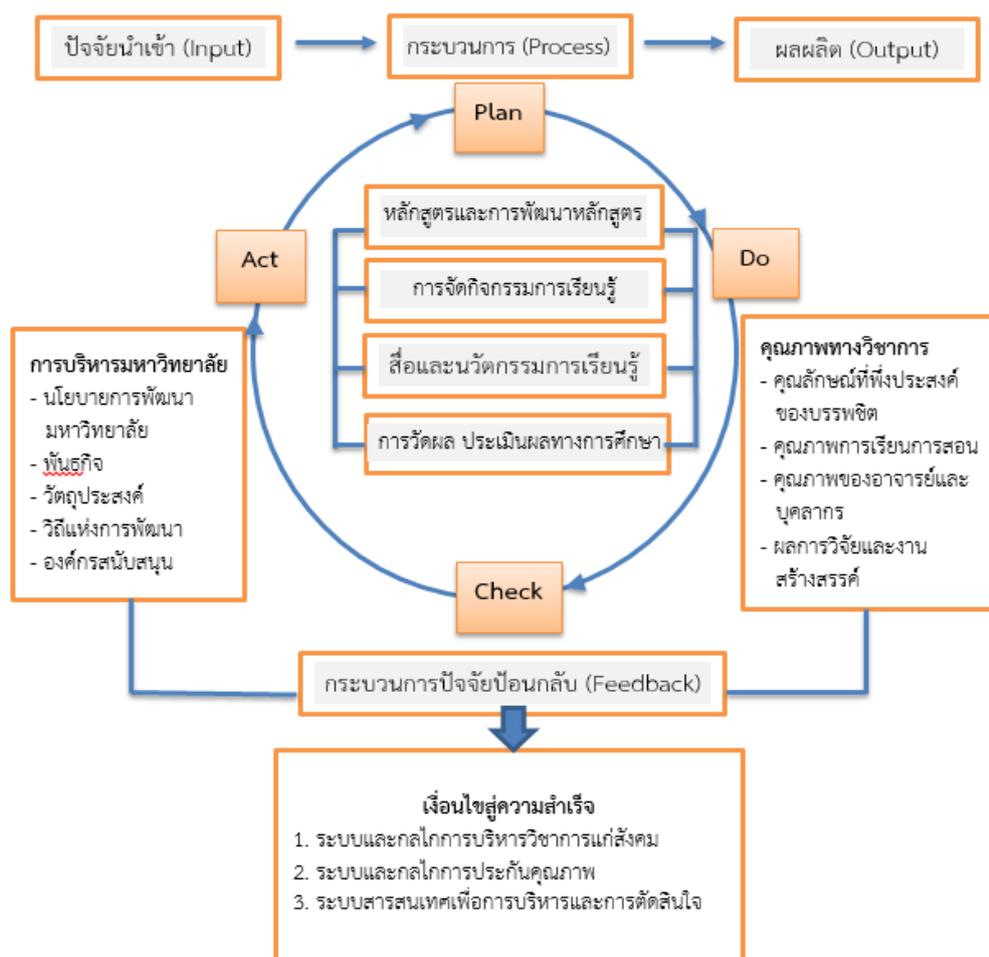
6.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในวิทยาเขตอื่น ๆ

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา มุ่งเน้น “การสอนความเป็นมนุษย์” เน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาการดำเนินชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม และแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรม ดังนั้นการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงมีความเหมือนกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเชิงนโยบายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจึงได้กำหนดแก่นแห่งการพัฒนา (Key Strategies Area) 5 ด้าน คือ ปรัชญา ประยุกต์ ปฏิบัติ ปฏิบัติ และปฏิรูป โดยกำหนดวิธีแห่งการพัฒนา คือ 1) สืบสาน ส่งต่อ ต่อยอด 2) ผสานสร้างสรรค์ อย่างลึกซึ้ง 3) ค้นหา “ตน” เติม “คน” เสริมสร้าง “สังคม” 4) ฟื้นฟู เยียวยานำพากล้าสู่ความสว่างสงบ และ 5) พลิก เปลี่ยน ปรับ รับการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิผล ประกอบด้วย หลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบวงจรคุณภาพของเดมมิง (Demming’s Quality Cycle : PDCA) เพื่อให้ได้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถึงพร้อมด้วยวิชาการ (Knowledge) และจรณะ (Morality) การทำงานที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker) และพร้อมที่จะเรียนรู้ (Learning Person) และการบริหารงานวิชาการจะให้เกิดประสิทธิผลได้จะต้องมีระบบสนับสนุน 3 ระบบ คือ ระบบและกลไกการบริหารทางวิชาการแก่สังคม ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมากำหนดเป็นกระบวนการซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รูปแบบที่ศึกษา

เป็นรูปแบบเชิงระบบ (System Model) ประกอบด้วยปัจจัยสนับสนุน (Input) กระบวนการบริหาร วิชาการ (Process) และผลผลิตที่ได้รับ (Output) โดยกระบวนการบริหารงานวิชาการใช้วงจรคุณภาพ ของ Deming (Deming's Quality Control - PDCA) ในการพัฒนาการบริการงานวิชาการ แสดงดัง แผนภาพ

8. บรรณานุกรม

ณรงค์กร ชัยวงศ์, กระพั่น ศรีงาน และโกวิท วัชรินทรางกูร. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม, หน้า 1383-1395.

นริศ แก้วสีนวล. (2557). การบริหารวิชาการในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2557, หน้า 130-147.

ประทีป เมธาคูณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : นิธิิน แอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ. (2559). **ภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วารสารสถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2557, หน้า 51-63.
- พระมหาธีรเพชร ธีรเวทิต. (2561). **การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญ**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการเทคโนโลยีอีสเทิร์น, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม, หน้า 84-96.
- พระมหาพงษ์ธวัช รตนวชิโร. (2556). **การบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2548). **หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. (2564). **รายงานการประเมินตนเอง วิทยาเขตอีสาน ปีการศึกษา 2564**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วิทยาเขตอีสาน.
- รัตชนก พรหมณ์ศิริ, และคณะ. (2559). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศ**. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2559, หน้า 106-116.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.